

Sør-Fron kommune
Sentraladministrasjonen
Sekretariat

Kommunal- og regionaldepartementet Kommunalavdelinga
Postboks 8129 Dep.

0032 OSLO

Vår ref.
08/7577

Deres ref.

Arkiv
010

Dato
11.09.2008

Høringssak - Endringer i valg- og kommunelovene

Sør-Fron kommunestyre behandlet denne saken i møte 11. september 2008, som K-sak nr. 42/08, og det ble gjort slikt enstemmig vedtak:

"Sør-Fron kommunestyre gir slik høringsuttalelse om KRD's forslag til endringer i valg-loven og kommuneloven.

1 Sør-Fron kommune støtter forslagene til disse endringene og tilleggene i valg-loven:

- § 8-1 (3).
- § 9-3 andre ledd. Endringen i nåværende andre punktum (= tredje punktum i KRD's forslag).
- § 9-9.
- § 10-1 (1) bokstav g.
- § 15-10.
- § 15-11.

2 Sør-Fron kommune støtter forslagene til slik endring og tillegg i kommuneloven:

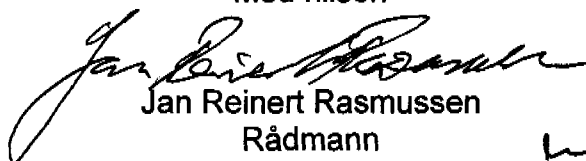
- Ny overskrift i kap. 6 A.
- Ny § 39 b.

3 Sør-Fron kommune går i mot forslagene til disse tilleggene i valgloven:

- § 8-1 nytt fjerde ledd.
- § 9-2 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum.
- § 9-3 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum."

Saksutredningen følger vedlagt.

Med hilsen

Jan Reinert Rasmussen
Rådmann

Unn Sissel Stavnhaugen
administrasjonskonsulent

Adresse	Telefon	E-post	Bankkonto	Saksbehandler
Sør-Fron kommune	61 29 90 00	postmottak@sor-fron.kommune.no	2095.07.72973	Unn Sissel Stavnhaugen, administrasjonskonsulent
Kommunevegen 1	Telefax	Web	Org. nr.	Dir. telefon
2647 Sør-Fron	61 29 90 01	www.sor-fron.kommune.no	941 827 195	61 29 90 10

Sør-Fron kommune

Politisk organ	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Formannskap	01.09.2008	080/08	JRR
Kommunestyre	11.09.2008	042/08	JRR

Saksansvar:	Arkivkode:	JournalpostID:
Jan Reinert Rasmussen	010	08/6024

Høringssak - Endringer i valg- og kommunelovene

Vedlegg:

Nr.	Tittel:
1	Vedlegg 1 - Mailvarsling om høringssak - Dagsett 27. juni 2008.
2	Vedlegg 2 - Høring - Forslag til endringer i vallova og kommunelova. Dagsett 27. juni 2008. Høringsfrist 30. september 2008.

Bakgrunn:

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) har 27. juni 2008 sendt ut på høring et høringsnotat om 8 endringer i 4 paragrafer i valgloven og 2 endringer i 1 paragraf i kommuneloven. KRD's høringsnotat er til sammen på 84 sider.

Høringsnotatet foreslår (sidene 80 og 81 i vedlegg 2) disse lovendringene (*endringer står i kursiv*):

- Valgloven.

§ 8-1 (3) skal lyde:

(3) Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at forhåndsstemmegivningen kommer inn til valgstyret innen valgdagen kl. 21.

§ 8-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) *Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som ikke kan avgi stemme i perioden for forhåndsstemmegivning eller på valgtinget, kan avgi stemme fra 1. juli og frem til forhåndsstemmegivningen starter 10. august i valgåret.*

§ 9-2 andre ledd skal lyde:

Kommunestyret kan selv vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen. *Slikt vedtak treffes med tilslutning av så mange stemmer som tilsvarer minst 1/3 av kommunestyrets medlemmer.*

§ 9-3 andre ledd skal lyde:

Valgstyret bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå, og fastsetter tiden for stemmegivningen. *Kommunestyret kan selv med tilslutning av så mange stemmer som tilsvarer minst 1/3 av kommunestyrets medlemmer, vedta å holde valglokalene åpne lenger enn det valgstyret har vedtatt.* Stemmegivningen mandag må ikke foregå senere enn kl. 21.

§ 9-9 skal lyde:

Valgresultater og prognoser som er laget på grunnlag av undersøkelser foretatt den dag eller de dager valget foregår, kan ikke offentliggjøres før tidligst kl. 21 på valgdagen mandag.

§ 10-1 (1) bokstav g skal lyde:

g) stemmegivningen er kommet inn til valgstyret innen kl. 21 på valgdagen.

Ny § 15-10 skal lyde:

§ 15-10 Valgobservasjon

- (1) Departementet kan akkreditere nasjonale og internasjonale valgobservatører fra institusjoner eller organisasjoner til å observere gjennomføringen av valg til Stortinget eller valg til kommunestyre og fylkesting.
- (2) Kommunene er forpliktet til å ta imot akkrediterte valgobservatører og tilrettelegge for valgobservasjon.
- (3) Departementet kan gi forskrift om akkreditering av valgobservatører og tilrettelegging av valgobservasjon.

Ny § 15-11 skal lyde:

§ 15-11 Overtredelsesgebyr

- (1) Medietilsynet kan ved uaktsom og forsettlig overtredelse av § 9-9 ilegge overtredelsesgebyr til staten fastsatt etter nærmere regler gitt av departementet.
- (2) Overtredelsesgebyrer pålegges den som er ansvarlig for offentliggjøringen. Det bør ved fastsettelsen av størrelsen på gebyret legges vekt på overtredelsens karakter og grovhet. Ved gjentatte overtredelser av § 9-9 kan gebyret forhøyes. Gebyret er beløpsmessig begrensa oppad til kr 2.000.000.
- (3) Vedtak om ilagt overtredelsesgebyr kan påklages til departementet.
- (4) Ilagt overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.
- (5) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsene i denne paragraf, herunder om inndrivelse, renter og betalingsfrist.

• Kommuneleien.

Ny overskrift i kap. 6A skal lyde:

Kapittel 6 A. Innbyggerinitiativ og rådgivende lokale folkeavstemninger

Ny § 39b Lokale folkeavstemninger

1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokal folkeavstemning.
2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å gi de oppgaver som departementet finner er nødvendige for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.

Vurderinger:

Rådmannen velger å behandle noen ulike tema og alle endringsforslagene i den rekkefølgen høringsnotatet nevner disse.

2.2 - Innledningsvis i høringsnotatet blir erfaringene fra 2007-valget gjennomgått. For Sør-Fron kommunes del er det grunn til å understreke at det ikke var problemer knyttet til dette valget, men at mange fortsatt reagerer på at det ikke brukes konvolutt på valgtinget.

2.3 - Rådmannen deltok selv under KRD's valgseminar 26. februar 2008.

2.4 - I Sør-Fron er alle valglokaler tilrettelagt for funksjonshemmede. Det gjelder både adkomst og mht. særlige stemmeavlukker.

2.5 - Sør-Fron kommune har benyttet seg av felles KS-annonsering. Vi har også vært aktiv med mht. utformingen og kvalitetssikringen av disse. Sør-Fron har ved flere valg brukt valgkort til samtlige, og har god erfaring med dette. I tillegg brukes kommunens hjemmeside, oppslag på valgtinget og informasjon "i døren" på stemmelokalene.

2.6 - Legitimasjonsplikten voldt ingen problemer i Sør-Fron. Enten ble velgeren gjenkjent eller noen av valgfunksjonærene kjente vedkommende. Det var også en stor hjelp at svært mange medbringer valgkortet. På Sørheim er betjening til stede og kan identifisere/"gå god for" velgeren dersom det er behov for dette.

2.7 - Manntallet kom uten problem fra vår valgdatabeleverandør, ErgoGroup. Det er dog verdt å nevne at det var en del "skittkasting" utført av annen leverandør i en del tid før det roet seg. At staten bør ta mer ansvar slik KRD foreslår er på sin plass.

3.2 - Forhåndstemmer er "i alle år" blitt mottatt på kommunehuset, på Sørheim og hjemme hos velgere som har krevd dette. Ved de siste valgene er servicetorget blitt brukt som fast forhåndsstemmelokale. Vi har gode erfaringer med dette, og ordningen har kun i beskjeden grad krevd ekstra personell (noen lørdager i august).

3.3 - Kommunen har fellesannonsert i KS-regi, bla. om åpningstider for forhåndsstemning. I Sør-Fron har det også vært mulig å forhåndsstemme på lørdager. Da vi bruker servicetorget som forhåndsstemmesteder har vi også langåpent noen dager.

3.4 - KRD foreslår en endring i valglovens § 8 som gjør det mulig å "tidlegrøyste" i tidsrommet f.o.m. 1. juli t.o.m. 9. august (ordinær forhåndsstemmegiving kan alt skje fra 10. august).

Rådmannen mener at dagens ca. 1 måneds forhåndsstemmegiving er tilstrekkelig. Det vil være problemer i små kommuner å utvide med ytterligere halvannen måned i det som reelt sett vil være en ekstra forhåndsstemmegivingsperiode. Det tenkes her særlig på opplæring av stemmemottakerne på servicetorget i løpet av juni, og at det trolig vil ta lang tid fra denne opplæringen til de første forhåndsstemmegivningene reelt sett kommer. I tillegg antyder KRD at ytterligere rubrikker skal måtte innføres i valgprotokollen, noe som må være feil vei å gå. Denne protokollen bør heller bli forenklet.

Sør-Fron kommune bør gå i mot forslaget om å vedta et nytt fjerde ledd i valglovens § 8-1.

3.5 - Sør-Fron kommune har ikke hatt problemer med verken å ta i mot stemmer på Sørheim siste uke før valget eller fra de få som har krevd å bli oppsøkt hjemme. Vi har ikke registrert noe behov for ambulerende stemmemottak på selve valgdagene.

3.6 - Det har ikke vært et problem i Sør-Fron at forhåndsstemmer blir mottatt for sent. Vi ble likevel svært glad da valgloven sist ble endret slik at forhåndsstemmer senest måtte være mottatt på selve valgdagen. Det muliggjorde et endelig opptellingsresultat valgvelden.

Sør-Fron kommune bør støtte forslaget om å endre bokstav g i første ledd i valglovens § 10-1.

4.2 - Ved valget i 2003 var valglovens seneste åpningstid for valglokaler endret fra kl. 21.00 til kl. 20.00. Tilsvarende endring skjedde ved valglokalene i Sør-Fron, dog med unntak av at Espedalen stenger 1 time før pga få velgere (ca. 25) og 1 times reisetid til kommunehuset. Nå er det forslag om å utvide tidsrommet igjen til kl. 21.00 dersom minst 1/3 av kommunestyret krever det.

Rådmannen er ikke i mot at valglokalene kan være åpne til kl. 21.00. Det vil gi litt senere opptelling, men volder ingen problemer utover dette hos oss.

Det er likevel et prinsippielt spørsmål knyttet til om kun 1/3 av en politisk forsamling, her kommunestyret, skal kunne "trumfe" frem en bestemt løsning som både kan ha øko-nomiske og praktiske problemer. Rådmannen kan ikke se at det fra KRD's side er anført så vektige grunner at inntil 2/3 av kommunestyret skal "overprøves". Forøvrig vil forslaget også vesentlig redusere valgstyrets rolle.

Sør-Fron kommune bør støtte forslaget om å endre tredje ledd i valglovens § 8-1, men bør gå i mot forslaget om å endre andre ledd i valglovens § 9-3.

4.3 - KRD foreslår tilsvarende som i 4.2 at 1/3 av kommunestyret skal kunne kreve at det holdes to-dagers valg. Rådmannen har samme prinsippinnvending som i 4.2.

Sør-Fron kommune bør gå i mot forslaget om å endre valglovens andre ledd i § 9-2.

4.4 - Nåværende forskrift og forskjellen mellom manuell og maskinell opptelling gjør at tilleggstemmer som velger har gitt "utenfor avkryssingsfeltet" vil bli godkjent i kommuner med manuell opptelling, og forkastet i kommuner med maskinell opptelling. Dette er helt unødvendig KRD bør kunne fastslå i forskriften at kun tilleggstemmer gitt i "ruten" skal godkjennes.

Rådmannen mener at det fra KRD's side bør kunne stilles krav til både papirkvalitet og "rastrering" av stemmesedler. Dette bla. for å hindre at valgfunksjonær ufrivillig kan se hvilken stemmeseddel som nyttes. KRD foreslår ingen slike krav.

4.5 - I Sør-Fron har valgfunksjonærene kommet fra politiske partier. Det er blitt lagt stor vekt på at alle syn/partier er til stede til enhver tid. Vi har aldri mottatt noen form for spørsmål/merknader til dette, og ser ikke at det i små kommuner heller vil være et problem.

4.6 - Sør-Fron kommune har tidligere sagt at stemmeseddelkonvolutter fortsatt burde brukes på valgtinget. Rådmannen deler dette synet grunnet hensynet til hemmelig valg. KRD syntes ikke at dette hensynet er viktig ifht. den mulige tidsbesparelsen og at det ikke vil bli rot med konvoluttregnskapet.

I Sør-Fron har vi etter at stemmeseddelkonvoluttene forsvant, lagt stor vekt på at det "i døren" på alle valglokaler skal bli gitt orientering om og demonstrasjon av skikkelig bretteing, samt en anbefaling av at om en ikke vil avgi stemme på begge valg (ved kommunestyre- og fylkestingsvalg) bør en medbringe en blank stemmeseddel ut av stemmeavlukket.

5 - Enhver lov bør ha hjemmel for sanksjoner for å virke etter intensjonen. At det er foreslått at Medietilsynet kan gi gebyr er sikkert fornuftig. Det vil sikre en enhetlig praksis.

Sør-Fron kommune bør støtte forslaget om en ny § 15-11 i valgloven.

6 - KRD foreslår endringer som muliggjør internasjonale valgobservatører. Det vil også gi kommunene plikt til å ta i mot slike.

Sør-Fron kommune bør støtte forslaget om en ny § 15-10 i valgloven.

7 - KRD fastslår at folkeavstemninger ikke kan gjøres bindende så lenge kommunelovens § 6 har dagens ordlyd (= tilnærmet "all makt i kommunestyresalen").

KRD foreslår at kommuneloven suppleres for å synliggjøre selve instituttet "folkeavstemning", men ut fra foregående avsnitt foreslås at slike formelt sett kun gjøres rådgivende.

KRD foreslår også en plikt for kommunene til å avgi opplysninger om avholdte folkeavstemninger.

Sør-Fron kommune bør støtte forslagene om endring av overskriften i kapittel 6 A og ny § 39 b i kommuneloven.

Forslag:

Rådmannen ber om at nedenstående forslag blir vedtatt av formannskapet som innstilling og av kommunestyret som vedtak:

Hundorp, 7. juli 2008

Jan Reinert Rasmussen
rådmann

Sør-Fron kommunestyre gir slik høringsuttalelse om KRD's forslag til endringer i valgloven og kommuneloven.

- 1 Sør-Fron kommune støtter forslagene til disse endringene og tilleggene i valgloven:
 - § 8-1 (3).
 - § 9-3 andre ledd. Endringen i nåværende andre punktum (= tredje punktum i KRD's forslag).
 - § 9-9.
 - § 10-1 (1) bokstav g.
 - § 15-10.
 - § 15-11.
- 2 Sør-Fron kommune støtter forslagene til slik endring og tillegg i kommuneloven:
 - Ny overskrift i kap. 6 A.
 - Ny § 39 b.
- 3 Sør-Fron kommune går i mot forslagene til disse tilleggene i valgloven:
 - § 8-1 nytt fjerde ledd.
 - § 9-2 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum.
 - § 9-3 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum

Politisk behandling:

Formannskap 01.09.2008

FSK-080/08 Innstilling: (7 – 0)

Sør-Fron kommunestyre gir slik høringsuttalelse om KRD's forslag til endringer i valgloven og kommuneloven.

- 1 Sør-Fron kommune støtter forslagene til disse endringene og tilleggene i valgloven:
 - § 8-1 (3).
 - § 9-3 andre ledd. Endringen i nåværende andre punktum (= tredje punktum i KRD's forslag).
 - § 9-9.
 - § 10-1 (1) bokstav g.

- § 15-10.
 - § 15-11.
- 2 Sør-Fron kommune støtter forslagene til slik endring og tillegg i kommuneloven:
- Ny overskrift i kap. 6 A.
 - Ny § 39 b.
- 3 Sør-Fron kommune går i mot forslagene til disse tilleggene i valgloven:
- § 8-1 nytt fjerde ledd.
 - § 9-2 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum.
 - § 9-3 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum

Politisk behandling:

Kommunestyre 11.09.2008

KST-042/08 Vedtak: (19 – 0)

Sør-Fron kommunestyre gir slik høringsuttalelse om KRD's forslag til endringer i valgloven og kommuneloven.

- 1 Sør-Fron kommune støtter forslagene til disse endringene og tilleggene i valgloven:
- § 8-1 (3).
 - § 9-3 andre ledd. Endringen i nåværende andre punktum (= tredje punktum i KRD's forslag).
 - § 9-9.
 - § 10-1 (1) bokstav g.
 - § 15-10.
 - § 15-11.
- 2 Sør-Fron kommune støtter forslagene til slik endring og tillegg i kommuneloven:
- Ny overskrift i kap. 6 A.
 - Ny § 39 b.
- 3 Sør-Fron kommune går i mot forslagene til disse tilleggene i valgloven:
- § 8-1 nytt fjerde ledd.
 - § 9-2 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum.
 - § 9-3 andre ledd. Forslaget om nytt andre punktum